

Ucraïna

Text > TONI VILÀ

Il·lustració > XAVIER ROQUETA

Fins no fa gaire temps, amb prou feines sabíem exactament on era aquest país, malgrat que sigui semblant a Espanya tant pel que fa a la superfície com al nombre d'habitants. Cada dia veiem imatges a les notícies que ens mostren la crueltat de la guerra. Una guerra que ens pensàvem que no arribaria i que en el moment d'escriure aquestes línies fa més de quatre mesos que dura. Es parla de més de quatre mil civils morts, dels quals més de dos-cents cinquanta mil són nens, i el nombre de refugiats frega els cinc milions. Tot i que ho veiem com una desgràcia llunyana, ha despertat la solidaritat ciutadana i han estat moltes les persones i les famílies a les nostres contrades que s'han ofert a col·laborar en l'acolliment, el transport o altres ajudes necessàries. També el govern estatal, la Generalitat i les administracions locals i les entitats del tercer sector s'han posat en marxa. Les comarques gironines han estat de les que han acollit més persones; la tercera comarca de Catalunya que ha rebut un major nombre de persones ucraïneses és la Selva (1.000) i, entre els municipis, Lloret ocupa la segona posició (845).

És clar que quan es posa cara a aquests números, freds, la nostra mirada canvia. Us explico un cas que vaig poder conèixer, el de l'Oksana, de trenta-dos anys, psicòloga de professió, que va venir amb dos fills, de vuit i cinc anys, procedent de Kherson, una ciutat a prop de la desembocadura del riu Dniéper, al mar Negre. Les facilitats que donen els països de recepció i el fet que uns amics ucraïnesos que viuen i treballen

a Blanes els oferissin allotjament i suport la van animar a prendre aquesta difícil decisió. Ella i els nens van fer el viatge amb el seu cotxe, amb dificultats i aglomeracions a la frontera, però la matinada del 16 de març arribaven a destinació.

M'explica que només de baixar del cotxe va sentir una enorme tristesa i un gran buit, va ser conscient que ho havien deixat tot: el marit i pare dels seus fills (els homes d'entre divuit i seixanta anys no poden abandonar el país), la família, la casa, els records, les seves coses... Va intentar sobreposar-se i organitzar-se. Altres dones no varen aguantar la situació i al cap de poc d'arribar se'n varen tornar a Ucraïna o a països més propers per poder fer costat a la família.

Primer de tot va pensar en els nens, que els primers dies varen seguir les classes en línia que ofereix el govern ucraïnès, però l'Oksana volia que es relacionessin amb altres nens i els ha fet anar a l'escola del poble i matricular-se al casal d'estiu. Em diu que altres mares com la seva amiga Katerina pensen que no val la pena escolaritzar els fills perquè durant el curs que comença al setembre podran tornar a la seva escola d'Ucraïna. Aquest miratge del retorn és present en la majoria dels refugiats i sovint és un fre per a la inclusió en la comunitat d'acollida.

De moment ha fet amistat amb altres dones ucraïneses. Algunes ja fa temps que viuen i treballen a Catalunya; d'altres, com ella, també acaben d'arribar. Aquestes trobades els serveixen per anar-se adaptant, per seguir i comentar les notícies que van arribant del seu país i també per ajudar-se i explicar-se els seus sentiments i neguits. En el grup hi ha també dones grans que han vingut amb les filles i a qui costa molt adaptar-se a la nova situació.

Les guerres se sap quan comencen, però no quan acaben ni com acaben. A l'Oksana i els seus fills els queda un llarg i dolorós camí per recórrer.

Plantaré flors a la terra trista
i les llàgrimes ardents
vessades es desfaran com el gebre,
com la llarga i fosca nit
en un únic instant
que em guia cap al cel.

LESYA UKRAINKA (1871-1913),
poetessa ucraïnesa